

Chambre des Représentants		Kamer der Volksvertegenwoordigers	
Session de 1928-1929	N° 77		Zittingsjaar 1928-1929
	SÉANCE du 22 janvier 1929	VERGADERING van 22 Januari 1929	

PROJET DE LOI
relatif à la liquidation des séquestres de guerre.

EXPOSE DES MOTIFS

MESSIEURS,

Le projet de loi que le Gouvernement a l'honneur de soumettre à vos délibérations a pour objet :

1° De soustraire à l'avenir à toute mesure de séquestre tout bien ex-ennemi non encore atteint ou visé par une ordonnance prise en exécution de l'arrêté-loi du 10 novembre 1918 ;

2° De ratifier dans un but d'intérêt général les actes de mise sous séquestre et de liquidation accomplis dont l'arrêt du 30 juin 1927 de la Cour de Cassation met en question la validité.

3° De mettre les dispositions des lois du 18 février et du 6 juillet 1927 relatives aux titres au porteur sous séquestre en concordance avec la doctrine de ces arrêts.

4° De consacrer en matière de meubles corporels ayant appartenu à des sujets ex-ennemis, l'application de l'article 2279 du code civil.

*I. — Fin des opérations de déclaration
et de mise sous séquestre.*

Le nombre et l'importance des droits, biens ou intérêts ex-ennemis qui ont pu échapper jusqu'à ce jour aux diligences du Parquet et des séquestres sont assurément minimes et l'intérêt qu'il y aurait à les atteindre ne compense pas celui qu'il y a à mettre fin à une législation exceptionnelle.

Dix années se sont écoulées depuis l'arrêté-loi du 10 novembre 1918 frappant de séquestre les biens et intérêts appartenant en Belgique aux sujets ex-ennemis et le Gouvernement estime qu'après une telle période, il est permis de renoncer à des mesures, largement justifiées au moment où elles furent prises, mais devenues aujourd'hui peu conciliables avec une saine notion de la circulation des biens et de la liberté des transactions.

Cette considération avait inspiré l'article premier de la loi du 18 février 1927 en tant qu'il décrétait l'affranchissement de toute mise sous séquestre pour les titres, qui, à la date du 31 mai 1927, n'ont pas été portés sur

WETSONTWERP
betreffende de vereffening van de oorlogssequestraties

MEMORIE VAN TOELICHTING

MIJNE HEEREN,

Het wetsontwerp, dat de Regeering de eer heeft U ter beraadslaging voor te leggen, beoogt :

1° het onttrekken in 't vervolg aan allen sequestratiemaatregel van alle goed van voormalige vijanden, dat nog niet getroffen werd door noch het voorwerp uitmaakt heeft van eene ter voldoening aan het wetbesluit van 10 November 1918 genomen ordonnantie ;

2° het bekrachtigen, in het algemeen belang, van de voltrokken sequestratie- en vereffeningshandelingen, waarentrent het arrest van 30 Juni 1927 van het Hof van Cassatie de quaestie van geldigheid opwerpt ;

3° het in overeenkomst brengen met den rechtsleer dier arresten van de bepalingen der wetten van 18 Februari en 6 Juli 1927 op de gesequestreerde titels aan toonder ;

4° het huldigen van het beginsel van toepasselijkheid van artikel 2279 van het burgerlijk wetboek in zake aan onderdanen van voormalige vijandelijke staten toebehoord hebbende lichamelijke roerende goederen.

I. — Einde van de aangifte- en sequestratieverrichtingen.

Gewis onbeduidend zijn aantal en gewichtigheid van de rechten, goederen of aandeelen van voormalige vijanden, die voorsnog de nauwlettendheid van Parket en sequestraters zijn kunnen ontgaan en het belang dat men erbij zou hebben ze te treffen weegt niet op tegen het belang dat er in ligt een einde aan eene uitzonderingswetgeving te stellen.

Tien jaren zijn verlopen sedert het in werking treden van het wetbesluit van 10 November 1918 waarbij de in België aan onderdanen van voormalige vijandelijke naties toebehoorende goederen en aandeelen door sequestratie werden getroffen. De Regeering is van meening dat, na zulkdanig tijdsbestek, kan afgezien worden van maatregelen die ruimschoots gebillijkt waren toen ze werden getroffen, maar thans niet meer strooken met een gezond begrip van de circulatie der goederen en van de vrijheid der transacties.

Deze beschouwing had geleid tot het opmaken van artikel één der wet van 18 Februari 1927 ; waar daarbij de vrijstelling van alle sequestratie werd uitgevaardigd van de titels, die op 31 Mei 1927 op de lijst van de met verzet

la liste d'opposition et qui sont en possession de porteurs de bonne foi.

Il y a lieu de faire un pas de plus et de généraliser la mesure.

Le Gouvernement vous invite donc à décider qu'il y a lieu, à l'avenir, de soustraire à toutes mesures de déclaration et de mise sous séquestre tous les biens, droits et intérêts ex-ennemis rentrant dans les catégories visées par l'article 2 de l'arrêté-loi du 10 novembre 1918.

Dans la situation existante, l'article premier du projet ne peut plus viser que les biens allemands. Les biens autrichiens et hongrois, en effet, ont fait l'objet de conventions avec les puissances intéressées, conventions qui ne comportent plus de mise sous séquestre nouvelle. Quant aux biens bulgares et ottomans, ils sont déjà relevés de séquestre.

II. — Ratification des actes de mise sous séquestre et de liquidation déjà accomplis.

Dès la mise en pratique de l'arrêté-loi du 10 novembre 1918, il a été généralement admis que cette mesure légale opérait, par sa seule énergie, la mise sous séquestre des biens des ressortissants ex-ennemis, indépendamment de la désignation de l'administrateur-séquestre et de toute identification des biens visés.

Ralliés à cette interprétation de l'arrêté-loi, les présidents des tribunaux ont émis des ordonnances désignant des séquestres particuliers aux biens d'un ressortissant ex-ennemi déterminé sans spécification de ces biens. De même des séquestres ont été désignés à des biens dont la propriété dans le chef d'un ressortissant ex-ennemi était démontrée sans que l'identité de ce ressortissant ait pu, à ce moment, être précisée. De même, enfin, ont été désignés des séquestres généraux des biens ex-ennemis dans telle banque, telle firme, telle société, telle succession, telle faillite, tel garde-meubles, séquestres généraux dont l'existence a été consacrée par l'arrêté ministériel du 10 mars 1920, par l'arrêté royal du 2 septembre 1922 (article 12) et par l'arrêté royal du 15 juin 1926.

Dans chaque cas, le séquestre ainsi nommé a pris soin évidemment de s'assurer de l'identité et de la nationalité du propriétaire et de la propriété des biens. Pas un bien n'a été liquidé sans que cette condition primordiale de son attribution à l'Etat n'ait été soigneusement vérifiée, et, au besoin, reconnue par justice chaque fois qu'une contestation s'est élevée.

Mais par arrêt du 30 juin 1927, la Cour Suprême, motivant la cassation d'un arrêt de la Cour d'appel de Liège, du 24 mars 1926, décide que l'arrêté-loi du 10 novembre 1918 n'importe pas de plein droit la main-mise de l'Etat sur les biens des sujets ex-ennemis existant en Belgique

aangeleekende waarden niet werden gebracht en die in handen van *bona fide* toonders zijn.

Er bestaat grond om een stap verder te gaan en den maatregel te veralgemeenen.

De Regeering aanzoekt U derhalve te beslissen dat al de goederen, rechten en aandeelen van voormalige vijanden, hoorende tot de bij artikel 2 van het wetbesluit van 10 November 1918 bedoelde categorieën voortaan aan alle aangifte- en sequestratiemaatregelen dienen onttrokken.

In den huidige stand van zaken kan artikel één van het ontwerp slechts meer op Duitse goederen doelen. De Oostenrijksche alsmede de Hongaarsche goederen immers waren reeds voorwerp van met de betrokken mogendheden gesloten overeenkomsten, waarbij voorzien is dat tot geen verdere sequestratiën overgegaan zou worden. Wat de Bulgaarsche en Turksche goederen betreft, deze worden reeds van sequestratie vrijgegeven.

II. — Bekräftiging van reeds volbrokken sequestratie- en vereffeningshandelingen.

Van de toepassing van het wetbesluit van 10 November 1918 af, gold algemeen de meening dat door de kracht alleen van dien wettelijken maatregel de goederen van onderdanen van voormalig vijandelijke staten zouden ge-sequestreerd worden ongeacht een beheerder-sequester al dan niet werd aangesteld en de betrokken goederen al dan niet beschreven werden.

Zich aansluitend bij die verklaring van bedoeld wetsbesluit hebben de voorzitters der rechtbanken ordonnantiën uitgevaardigd tot aanstelling van privaatsquesters voor de goederen van bij name aangeduide gewezen vijandelijke onderdanen zonder dat daarbij die goederen nader werden bepaald. Zoo is het ook gebeurd dat sequesters werden aangesteld voor goederen waaromtrent bewezen was dat zij aan een gewezen vijandelijken onderdaan toebehoorden zonder dat nochtans de identiteit van bedoeld persoon toen met zekerheid kon worden vastgesteld. Zoo werden ten slotte ook nog algemeene sequesters voor goederen van voormalige vijandelijke onderhoorige aangesteld in sommige banken, bij zekere firma's en vennootschappen, voor bepaalde erf- en failliete boedels, in bergplaatsen voor meubels, welke algemeene sequesters werden aangesteld, bij het ministerieel besluit van 10 Maart 1920, bij het Koninklijk besluit van 2 September 1922 (artikel 12) en bij dit van 15 Juni 1926.

In elk geval heeft de aldus aangestelde sequester natuurlijk de noodige bewijzen vergaard zoo nopens den persoon en de nationaliteit van den eigenaar als wat den eigendom van de goederen betreft. Er werd tot geen enkele liquidatie van goederen overgegaan zonder dat vooraf zorgvuldig nagegaan en zoo noodig, telkens een geschil daarover rees, in rechten erkend werd dat die allereerste voorwaarde tot toekenning aan het Rijk van die goederen vervuld was.

Edoch, bij een arrest van 30 Juni 1927, waarin gronden tot cassatie van het arrest van 24 Maart 1926 van het Hof van Appel te Luik worden aangevoerd, heeft het oppergerecht beslist dat het wetbesluit van 10 November 1918 niet medebrengt dat op de in België voorhanden zijnde goe-

et que la mesure prise à l'égard de ces biens ne les atteint qu'à partir du moment où une ordonnance de justice les a individuellement et spécialement placés de fait sous le séquestre d'une personne nominativement désignée. Il suit de ces principes que la validité de nombreuses ordonnances pourrait être discutée et l'œuvre considérable des aliénations et liquidations séquestrales mise en question.

Sans vouloir opposer aucune doctrine à celle de la Cour de Cassation, mais uniquement pour parer aux conséquences extrêmement graves que pourrait entraîner le préjugé que constitue l'arrêt en question, le Gouvernement estime qu'il y a lieu de ratifier légalement toutes les mesures de séquestre prises dans le passé et de les mettre à l'abri de toute discussion. C'est l'objet de l'article 2 du projet de loi.

Dans le même ordre d'idées, le terme assigné par l'article premier au pouvoir de mettre à l'avenir des biens sous séquestre, appelle comme complément l'extension de la mesure de ratification à certaines situations particulières :

Il est arrivé notamment que des biens attribués à un ressortissant ex-ennemi se soient révélés appartenir soit à la communauté existant entre ce ressortissant et son épouse, soit en propre à cette dernière.

De même, un séquestre peut avoir attribué, par erreur, à un ressortissant ex-ennemi des biens, droits et intérêts qui étaient la propriété d'une autre personne de même nationalité.

Le véritable titulaire des biens eut été fondé à soutenir la nullité de la mise sous séquestre ainsi que des actes de gestion et de disposition qui en sont la suite.

Le texte de l'article 2 assure la pleine validité de ces actes et prévient l'action en nullité, sous réserve, bien entendu, des droits reconnus au conjoint par la législation séquestrale.

L'article 2, enfin, assure la pleine validité des ordonnances ou mesures de séquestre visant les biens, droits et intérêts possédés au 13 novembre 1918 par toute personne ou société ayant à cette même date une nationalité ex-ennemie.

III. — *Modifications apportées aux lois séquestrales en faveur des détenteurs de titres au porteur.*

Par le même arrêt du 30 juin 1927, la Cour de Cassation proclame que le tiers possesseur d'un titre au porteur, propriété à la date du 13 novembre 1918 d'un sujet ex-ennemi se trouve couvert, jusqu'à preuve de sa mauvaise foi, par la présomption de l'article 2279 du code civil. Or, la loi du 18 février 1927, basée sur l'exis-

deren van gewezen vijandelijke onderhoorigen van rechtswege ten gunste van het Rijk beslag zou worden gelegd en de opzichts die goederen getroffen maatregel diezelfde slechts dan bezwaart wanneer zij elk afzonderlijk en uitdrukkelijk bij gerechtelijke ordonnantie feitelijk onder een bij name aangeduid persoon werden gesequestreerd. Uit deze beginselen volgt dat de geldigheid van menige ordonnantie zou kunnen worden betwist en het aanzienlijke werk van vervreemding en vereffening der sequestreerde goederen in het gedrang gebracht.

Zonder daarbij het inzicht te hebben eenigerlei andere opvatting tegenover deze van het Hof van Cassatie te stellen, oordeelt de Regeering, uit loutere bezorgdheid om de uiterst zware gevolgen te keeren die uit bewust vroeger gewezen arrest mochten ontstaan, dat er aanleiding toe bestaat om de voorheen getroffen sequestratiemaatregelen wettelijk te bekrachtigen en te voorkomen dat de geldigheid daarvan zou worden betwist. Dit ligt aan artikel 2 van het wetsontwerp ten doel.

In eenzelfde verband is het, wegens het bij artikel één aan de macht om voortaan nog goederen te sequestreren gesteld einde, noodig geworden dat de bekrachtigingsmaatregel mede toegepast zou kunnen worden op enkele bijzondere gevallen.

Het is onder meer gebeurd dat aan een gewezen vijandelijken onderdaan toegeschreven goederen naderhand bleken te behooren tot de tusschen dien onderdaan en dezes echtgenoot bestaande gemeenschap of tot de echtgenoot zelve.

Zoo zou het ook kunnen geschied zijn dat door een sequester een bepaald gewezen vijandelijk onderdaan als de eigenaar werd aangezien van goederen, rechten, aandeelen van een ander persoon van dezelfde nationaliteit.

De eigenlijke bezitter van zulke goederen ware alsdan gerechtigd geweest om de ongeldigheid staande te houden zoo van de beslaglegging als van de daaruit gevolgde handelingen van beheer en van beschikking.

Door het bepaalde onder artikel 2 wordt de geldigheid van die handelingen vastgelegd en meteen het instellen van eene actie tot ongeldigverklaring voorkomen, onder voorbehoud, wel verstaan, van de bij de sequestratiewetgeving aan den echtgenoot erkende rechten.

Bij artikel 2 wordt, ten slotte, volkomen rechtsgeldigheid verleend aan de ordonnantiën tot sequestratie en daarmee verband houdende maatregelen opzichts goederen, rechten en aandeelen op 13 November 1918 in eigendom behorend aan om het even welke personen of vennootschappen die op ditzelfde tijdstip bevonden werden van voormalig vijandelijke nationaliteit te zijn.

III. — *Wijzigingen gebracht aan de sequestratiewetten ten gunste van houders van titels aan toonder.*

Bij vorenvermeld arrest van 30 Juni 1925 wordt door het Hof van Cassatie de opvatting gehuldigd dat ten voordeele van een derde die in zijn bezit heeft een titel aan toonder dat op 13 November 1918 eigendom was van een gewezen vijandelijk onderdaan, de presumptie bestaat waarvan sprake bij artikel 2279 van het Burgerlijk Wetboek, tenzij

tence d'un séquestre de plein droit, refuse au porteur le bénéfice de l'article 2279 du code civil.

Elle n'autorise la libération du titre qu'à charge par le porteur de démontrer qu'il en a fait l'acquisition en Belgique et à juste prix après le 13 novembre 1918 et de remplir certaines formalités déterminées (indication du cédant, etc.).

En prescrivant ce formalisme, les auteurs de la loi avaient pour but :

1° En ordre principal, de faire apparaître, à la fin des opérations de libération, les numéros des titres de sociétés belges dont le Traité de Versailles (art. 297) imposait aux détenteurs allemands la livraison à la Belgique et que ceux-ci n'ont pas livrés, ce afin de proclamer la déchéance de ces titres et de faire remettre à l'Etat par les sociétés intéressées les duplicata en tenant lieu.

2° En ordre subsidiaire, de permettre à l'Etat, quand est accordée la libération du titre, de remonter la filière des porteurs successifs jusqu'à celui qui l'a introduit en Belgique en violation du droit de l'Etat, de manière à pouvoir exercer contre cet introducteur une action en responsabilité.

La jurisprudence de la Cour de Cassation enlève en fait toute portée au système instauré par les lois du 18 février et du 6 juillet 1927 ; à défaut d'ordonnances régulières, les titres visés par ces lois ne se trouvent pas sous séquestre et le droit de libre disposition doit être reconnu au porteur.

La ratification, par l'article 2 du présent projet, des ordonnances de mise sous séquestre, restitue aux lois des 18 février et 6 juillet 1927 leur efficacité.

Mais le Gouvernement estime faire œuvre opportune et juridique en adaptant le plus étroitement possible les dites lois à la jurisprudence de la Cour et en ne maintenant les dérogations au droit commun consacrées par ces lois que dans la mesure strictement indispensable pour atteindre leur but le plus essentiel, savoir : identifier les titres de sociétés belges dont les ressortissants ex-ennemis conservent encore à ce jour la détention.

Partant de cette conception, il vous propose de supprimer les pouvoirs spéciaux conférés aux commissions de libération et aux Parquets par les lois du 18 février et du 6 juillet 1927 dans le but d'assurer l'exercice de l'action en responsabilité éventuelle de l'Etat.

Dans le système du projet actuel, le porteur obtient la libération du titre dès là qu'il justifie en être devenu propriétaire postérieurement au 13 novembre 1918 et antérieurement aux publications visées par l'article premier de la loi du 18 juillet 1927.

Le Gouvernement a estimé que lorsque les documents produits devant les commissions de libération ou exigés

lui van kwaden trouw kan worden overtuigd. Bij de wet van 18 Februari 1927 echter, die gegrond is op het bestaan van eene sequestratie van rechtswege, wordt aan den toonder het voordeel van artikel 2279 van het Burgerlijk Wetboek geweigerd. Zoo wordt het effect maar vrijgegeven mits toonder ervan bewijze het tegen billijken prijs, in België, te hebben aangekocht na 13 November 1918 en daarbij zekere bepaalde formaliteiten in acht neme (aanwijzen van den verkooper, enz.).

Met het voorschrijven van die vormen was het der makers der wet erom te doen :

1° in de eerste plaats, bij het einde der vrijmakingsverrichtingen, de nummers aan het licht te brengen van die effecten van Belgische vennootschappen waarvan krachtens het Verdrag van Versailles (art. 297) de aflevering aan België door hare Duitsche houders opgelegd is en welke laatstgenoemden niet geleverd hebben, om zodoende diezelfde effecten nietig te kunnen verklaren en door de betrokken vennootschappen in de plaats daarvoor geldige duplicaten aan het Rijk ter hand te doen stellen;

2° bijkomenderwijs, aan den Staat gelegenheid te geven om, wanneer het effect vrijgegeven zal zijn, de elkaar opgevolgde toonders daarvan één voor één op te sporen, tot deze gevonden worde die hetzelfde in het Land bracht en alzo den Staat in zijne rechten te kort deed, zoodat invoerder van bewust effect vóór het gerecht ter verantwoording kunne worden gedaagd.

Bij de door het Hof van Cassatie gestelde jurisprudentie wordt het bij de wetten van 18 Februari en 6 Juli 1927 ingevoerd stelsel feitelijk totaal ontzenuwd; bij gebrek aan regelmatige ordonnantiën zijn de bij die wetten bedoelde effecten met geen beslag belegd en dient aan toonder daarvan het recht erkend om vrij erover te beschikken.

Door de bij artikel 2 van dit wetsontwerp aan de ordonnantiën tot sequestratie verleende bekrachtiging wordt aan de wetten van 18 Februari en 6 Juli 1927 hare uitwerende kracht teruggeschonken.

Zoo om opportuniteitsredenen als uit een juridisch standpunt, meent de Regeering evenwel nuttig werk te verrichten door die wetten in een zoo nauw verband te brengen als mogelijk is met de rechtspraak van het Hof en met de afwijkingen van het gemeen recht, bij die wetten voorzien, alleen maar in zooverre te handhaven als volstrekt noodig is tot bereiken van het hoofdoel, namelijk : het identificeren van de effecten van Belgische vennootschappen welke vooralsnog in handen van gewezen vijandelijke onderdanen berusten.

Uitgaande van die opvatting stelt zij U voor de speciale bevoegdheid op te heffen die aan de commissies tot vrijstelling en aan de Parketten bij de wetten van 18 Februari en van 6 Juli 1927 werd verleend ten einde de vervolging van den eisch ter eventueele verantwoording van den Staat te verzekeren.

Volgens het huidig ontwerp verkrijgt de houder de vrijgeving van het effect zoodra hij ervan laat blijken dat hij na 13 November 1918 en vóór de bij artikel één der wet van 18 Juli 1927 bedoelde bekendmaking er eigenaar van geworden is.

De Regeering heeft geoordeeld dat, bijaldien de bescheiden overgelegd voor de commissies tot vrijstelling of door

par elles entraînent la conviction d'une acquisition réelle faite avec *Animus domini*, il y a lieu de présumer que cette acquisition s'est faite de bonne foi.

Il existe, cependant, certains cas où cette présomption doit céder, soit devant une mauvaise foi constatée — c'est le cas prévu par l'article 6 de la loi du 18 février 1927, — soit devant certaines situations qui appellent naturellement la présomption de mauvaise foi. Le projet vise par là le cas des porteurs qui ont acquis leurs titres *directement* d'un détenteur ex-enemi. Ces porteurs auront à faire la preuve de leur bonne foi. Il vise aussi les détenteurs ex-ennemis eux-mêmes que les lois de leur pays dépossèdent formellement des titres de sociétés belges. Ils n'ont pu valablement négocier ces titres entre eux. La libération des titres frappés de séquestre doit, dès lors, en principe, leur être refusée. La présomption de mauvaise foi ne pourrait céder ici que devant la preuve irréfutable que les titres litigieux ont été acquis en Belgique, de bonne foi et postérieurement à la date de la mise en vigueur du traité de paix.

A l'exception des cas nettement circonscrits dont il vient d'être parlé, les conditions de la libération porteront uniquement sur la réalité de l'opération invoquée, sans s'attacher aux conditions de prix, ni au lieu où l'acquisition s'est effectuée.

Le rôle de la Commission de libération se dégage très nettement de l'exposé de ces principes :

S'agit-il de titres acquis sur le marché belge des fonds publics, la production du bordereau d'achat suffira en règle générale pour déterminer la libération ; en cas de doute, cependant, rien ne s'oppose à ce que la Commission fasse procéder à la vérification des écritures de l'intermédiaire. S'agit-il de titres achetés sur un marché étranger, l'attestation par nos consuls de la conformité du bordereau justificatif avec les livres de l'intermédiaire pourra être exigée. S'agit-il de titres, cotés ou non, acquis de la main à la main, à titre onéreux ou à titre gratuit, la Commission n'admettra comme établie la réalité de l'opération invoquée et n'autorisera la libération que si les justifications produites lui donnent la pleine assurance qu'il ne s'agit pas d'une acquisition fictive imaginée à seule fin de soustraire à la main-mise séquestrale les titres encore actuellement détenus par des ressortissants ex-ennemis.

Sans doute ce système n'assure pas encore le retour intégral à la présomption de l'article 2279 du code civil puisque le projet continue à conditionner la libération du titre à une démonstration que n'exige pas cet article. Mais à moins de renoncer à l'exercice d'un privilège reconnu par le Traité de Paix, cette dérogation s'impose.

Les titres dont la libération n'aura pas été demandée à l'expiration du terme fixé par l'article 5 du projet, ou

dezelve geëischt, ervan overtuigen dat er werkelijke verkrijging met *animus domini* geschiedde, er grond toe is te vermoeden dat deze verkrijging te goeder trouw heeft plaats gehad.

Er bestaan echter sommige gevallen waar dit vermoeden moet onderdoen, hetzij voor vastgestelde kwade trouw — dit is het geval voorzien bij artikel 6 der wet van 18 Februari 1927 — hetzij voor sommige toestanden die natuurlijk vermoeden van kwade trouw doen ontstaan. Bij het ontwerp wordt daarmede het geval bedoeld van de houders die hunne titels *rechtstreeks* van een bezitter — gewezen vijandelijk onderdaan — hebben verkregen. Deze houders dienen van hun goede trouw te laten blijken. Er worden ook de bezitters — gewezen vijanden — zelve bij bedoeld die bij de wetten van hun land formeel uit het bezit van de titels van Belgische maatschappijen worden gezet. Zij hebben deze titels onderaan niet rechtsgeldig kunnen verhandelen. De vrijmaking van de gesequesteerde titels moet hun derhalve in beginsel worden geweigerd. Het vermoeden van kwade trouw zou in dit geval slechts moeten onderdoen voor het onweerlegbaar bewijs dat de betwiste titels te goeder trouw en na den datum van het in werking treden van het vredesverdrag in België werden verkregen.

Met uitzondering van de scherp afgetijnde gevallen waarvan zooveen sprake, zullen de vrijmakingsvoorwaarden eenvoudig slaan op de werkelijkheid van de ingeroepen verrichting, zonder dat er waarde worde gehecht aan de voorwaarden van prijs en aan de plaats van verkrijging.

De rol van de commissie tot vrijstelling komt zeer duidelijk naar voren uit de uiteenzetting van deze beginselen :

Gaat het om titels verkregen op de Belgische markt der openbare effecten, zoo volstaat over 't algemeen het overleggen van het aankoopborderel om aanleiding te geven tot de vrijmaking; zoo er echter twijfel bestaat, dan is er geen bezwaar tegen dat de Commissie de schrifturen van den tussenpersoon doe nazien. Gaat het om titels aangekocht op een buitenlandse markt, zoo kan een attestatie van onze consuls, ter bevestiging dat het aankoopborderel overeenkomt met de boeken van den tussenpersoon, worden geëischt. Gaat het om al dan niet genoteerde titels, verkregen van hand tot hand, onder bezwaarde titel of om niet, zoo zal de Commissie de werkelijkheid van de ingeroepen verrichting maar als vaststaand beschouwen en de vrijgeving maar veroorloven bijaldien de overgelegde bewijsstukken haar ten volle ervan overtuigen dat er geen sprake is van een fictieve verkrijging die alleen er toe dient de thans nog in bezit van gewezen vijandelijke onderhoorigen zijnde titels aan sequestratie te onttrekken.

Ongetwijfeld verzekert dit stelsel nog den volledige terugkeer niet tot het vermoeden bedoeld bij artikel 2279 van het Burgerlijk Wetboek, daar het ontwerp verder als voorwaarde tot vrijgeving van den titel een bewijs stelt, dat bij dat artikel niet wordt geëischt. Doch tenzij er afgezien worde van de uitoefening van een bij het vredesverdrag erkend voorrecht, is deze afwijking van nood.

De titels waarvan de vrijmaking niet zal aangevraagd zijn bij het verstrijken van den bij artikel 5 van het ont-

dont la libération aura été refusée, seront considérés comme étant encore en possession de ressortissants ennemis et l'Etat pourra en temps opportun, se faire délivrer des duplicata, sous réserve de l'application de l'article 6 du présent projet.

Pour se rapprocher encore de la jurisprudence de la Cour Suprême, le projet actuel libère l'introduit ou le négociateur de bonne foi de toute responsabilité envers l'Etat et il exonère les personnes qui ont participé à la négociation du titre, de l'obligation de fournir aux Parquets les justifications et renseignements que ceux-ci sont fondés à leur réclamer dans l'état actuel de la législation.

Des raisons d'ordre pratique déterminent le Gouvernement à proposer ces abandons. Il faut citer, au premier chef, les difficultés considérables qu'entraîne la recherche des cédants en vue de l'exercice de l'action récursoire reconnue à l'Etat par l'article 7 de la loi. L'expérience a démontré que la circulation incessante d'un titre au cours d'une période de dix ans rend cette recherche dispendieuse et irritante et qu'en fait l'action en vue de laquelle elle est instituée serait souvent sans effet utile.

Le texte qui vous est soumis modifie l'article 2 conformément aux développements qui précèdent; ils abroge, en outre, l'alinéa 2 de l'article 7, ainsi que les articles 10 et 11 de la loi du 18 février 1927.

Le maintien de l'alinéa premier de l'article 7 se justifie par cette considération que cette disposition ne fait, en réalité, que fixer l'étendue d'un recours que l'article 1382 du code civil reconnaît, dans tous les cas, à l'Etat dépossédé. Le Gouvernement ne renonce pas, en effet, à exercer l'action en réparation contre l'introduit ou le cédant dont la mauvaise foi serait démontrée; mais il ne disposera pas, à cette fin, des moyens exceptionnels mis en œuvre par les articles 2 et 10 de la loi du 18 février 1927.

Dans un but d'unification, le projet actuel substitue à la date du 31 mai 1929 qui, dans l'article premier de la loi du 18 février 1927, fixe un terme à la publication des titres mis sous séquestre, celle de la mise en vigueur de la loi proposée.

Le Gouvernement a, enfin, jugé qu'il y avait quelque rigueur à proclamer déchu de ses droits le porteur de bonne foi qui, par suite de son éloignement ou de toute autre circonstance majeure, s'est trouvé dans l'impossibilité de produire, dans les délais prescrits, la déclaration prévue à l'article 4 de la loi du 18 février 1927 et il avise, par l'article 6 du projet, aux moyens de sauvegarder dans pareils cas une propriété légitimement acquise. A défaut des commissions de libération, dont l'activité prendra fin cette année même, c'est au Ministre des Finances qu'il incombera d'apprécier le bien-fondé des circonstances invoquées et d'accorder la libération du titre.

werp bepaalde termijn, of waaryan de vrijmaking zal geweigerd zijn, zullen worden beschouwd als zijnde nog in handen van gewezen vijandelijke onderhoorigen, en de Staat kan zich te gelegener tijd duplicaten doen afleveren, onder voorbehoud van de toepassing van artikel 6 van dit ontwerp.

Om de rechtspraak van het Oppergerechtshof nog nader bij te komen stelt het huidige ontwerp den *bona fide* invoerder of dito verhandelaar vrij van alle aansprakelijkheid tegenover den Staat en ontlast het de personen, die deel hadden in de verhandeling van den titel, van de verplichting om aan de Parketten de bewijzen en de inlichtingen te verstrekken, welke dezelve in den huidige staat van de wetgeving, gerechtigd zijn hun te vragen.

Redenen van practischen aard nopen de Regeering ertoe voor te stellen dit alles prijs te geven. Men dient, in de eerste plaats, de aanzienlijke zwarigheden aan te halen die het opzoeken der overlaters of verkoopers met het oog op het instellen van de bij artikel 7 der wet aan den Staat toegekende verhaalvordering met zich brengt. De ervaring heeft aangetoond dat de voortdurende circulatie van een effect over een tijdperk van tien jaar deze opzoeking met groote kosten en zwarigheden verbindt en dat in werkelijkheid de actie, met het oog waarop zij geschiedt, vaak geen nuttige uitwerking zou hebben.

Bij den U voorgelegden tekst wordt artikel 2 in overeenstemming met vorenstaande uiteenzettingen gewijzigd en bovendien het tweede lid van artikel 7 zoomede artikelen 10 en 11 der wet van 18 Februari 1927 ingetrokken.

De handhaving van lid één van artikel 7 vindt billijk in de beschouwing dat bij deze bepaling in werkelijkheid niet anders wordt bedoeld dan het vaststellen der draagwijdte van een beroep dat bij artikel 1382 van het Burgerlijk Wetboek in al de gevallen aan den uit het bezit gezetten Staat wordt erkend. De Regeering ziet er inderdaad niet van af de rechtsovereenkomst tot vergoeding in te stellen tegen den inbrenger of den verkooper, waarvan de kwade trouw zou bewezen worden, doch zij zal daartoe niet over de bij artikelen 2 en 10 der wet van 18 Februari 1927 voorziene uitzonderingsmiddelen beschikken.

Ter wille der eenheid wordt de datum van 31 Mei 1929 waarbij, in artikel één der wet van 18 Februari 1927, een tijdstip wordt bepaald tot de bekendmaking van de gesequestreerde titels, vervangen door dien waarop de voorgestelde wet in werking treedt.

Ten slotte heeft de Regeering geoordeeld dat het eenigszins streng zou zijn van zijn rechten vervallen te verklaren den *bona fide* houder die, ten gevolge van zijne verwijdering of van alle ander geval van overmacht, onmogelijk de bij artikel 4 der wet van 18 Februari 1927 voorziene aangifte binnen de voorgeschreven tijdperken kon overleggen en zij is, in artikel 6 van het ontwerp, bedacht op de middelen om in dergelijke gevallen een wettig verkregen eigendom te vrijwaren. Bij ontstentenis van commissies tot vrijstelling waarvan de bedrijvigheid dit jaar zelf een einde neemt, zal op het Ministerie van Financiën de taak rusten na te gaan of de ingeroepen omstandigheden op goede gronden berusten en de vrijgeving van den titel of het effect in te willigen.

IV. — *Application de l'article 2279 du Code civil au possesseur de meubles corporels ayant appartenu à des ex-ennemis.*

Le Gouvernement a estimé qu'il y avait également lieu de suivre exactement la jurisprudence de la Cour de Cassation concernant la possession des meubles exclusivement corporels ayant appartenu à des ex-ennemis. L'article 4 du projet soumis aux Chambres consacre donc l'application de l'alinéa premier de l'article 2279 du code civil aux meubles en question. Les meubles ainsi visés sont ceux qui ont, à l'exclusion de tous autres, un des caractères définis par l'article 528 du Code civil.

Quant aux meubles incorporels, et notamment les créances, le projet de loi n'a pas à s'en occuper.

On conçoit, en effet, difficilement la bonne foi du cessionnaire d'une créance ex-ennemie, car il connaît nécessairement le cédant.

Il n'y a guère eu d'ailleurs de cession de meubles incorporels ex-ennemis et la liquidation des créances ex-ennemies confiée, suivant les distinctions établies par les Traités de Paix, tantôt au séquestre, tantôt aux Offices de Compensation, n'a pas offert de difficultés à cet égard.

Le Ministre des Finances,

Baron HOUTART.

PROJET DE LOI

ALBERT, ROI DES BELGES,

A tous présents et à venir, SALUT.

Sur la proposition de Notre Ministre des Finances,

NOUS AVONS ARRÊTÉ ET ARRÊTONS :

Notre Ministre des Finances présentera en notre Nom, aux Chambres législatives, le projet de loi dont la teneur suit :

ARTICLE PREMIER.

Sont soustraits à toutes mesures de déclaration et de mise sous séquestre les biens, droits et intérêts ex-ennemis rentrant dans les catégories visées à l'article 2 de l'arrêté-loi du 10 novembre 1918, auxquels un séquestre n'a pas été nommé antérieurement à l'entrée en vigueur de la présente loi.

IV. — *Toepassing van artikel 2279 van het Burgerlijk Wetboek op den bezitter van lichamelijke roerende goederen die aan voormalige vijanden hebben toebehoord.*

De Regeering heeft gemeend dat er insgelijks aanleiding toe bestond de rechtspraak nauwkeurig te volgen van het Hof van Cassatie in zake bezit van uitsluitend lichamelijke roerende goederen, welke aan voormalige vijanden hebben toebehoord. Artikel 4 van het aan de Kamers voorgelegd ontwerp bekrachtigt de toepassing van het 1° lid van artikel 2279 van het Burgerlijk Wetboek op bewuste roerende goederen. De alzoo bedoelde goederen zijn die, welke, met uitsluiting van alle andere, van dezen of genen aard zijn, bepaald bij artikel 528 van het Burgerlijk Wetboek.

Wat de onlichamelijke roerende goederen en inzonderheid de schuldvorderingen betreft, heeft het wetsontwerp zich daarmee niet in te laten.

Men begrijpt trouwens bezwaarlijk de goede trouw van den overnemer van een schuldvordering van een voormaligen vijandelijken onderdaan, daar hij noodzakelijkerwijs den overlater kent.

Er heeft overigens haast geen overlating van onlichamelijke roerende goederen van voormalig vijanden plaats gehad en de, naar het bij de vredestractaten gevestigd onderscheid, nu aan den sequester, dan aan de afrekeningsdiensten opgedragen vereffening van schuldvorderingen van voormalige vijandelijke onderhoorigen heeft geen bezwaren te dien aanzien geboden.

De Minister van Financiën,

Baron HOUTART.

WETSONTWERP

ALBERT, KONING DER BELGEN,

Aan allen, tegenwoordigen en toekomstenden, HEIL.

Op voordracht van Onzen Minister van Financiën,

WIJ HEBBEN BESLOTEN EN WIJ BESLUITEN :

Onze Minister van Financiën zal, in Onzen Naam, aan de Welgevende Kamers het ontwerp van wet voorleggen, waarvan de inhoud volgt :

ARTIKEL EÉN.

Worden aan alle aangifte- en sequestratiemaatregelen onttrokken de goederen, rechten en aandeelen van gewezen vijanden welke binnen de categorieën vallen bedoeld bij artikel 2 van het wetbesluit van 10 November 1918 en waarvoor geen sequester vóór het van kracht worden van deze wet werd benoemd.

ART. 2.

Les ordonnances rendues antérieurement à l'entrée en vigueur de la présente loi, nommant un séquestre aux biens, droits et intérêts, sans autre identification, d'une personne ou d'une société, désignée, qui était de nationalité ex-ennemie à la date du 13 novembre 1918, sont réputées comporter la nomination régulière de ce séquestre à tous les biens, droits et intérêts qui appartenaient en Belgique à cette personne ou à son conjoint, ou à cette société, entre le 13 novembre 1918 et la date de la mise en vigueur des Traités de Paix.

Les ordonnances rendues antérieurement à l'entrée en vigueur de la présente loi, nommant un séquestre aux biens, droits et intérêts ex-ennemis dans une universalité quelconque (succession, faillite, société, etc.) ou chez un tiers désigné (banque, garde-meubles, etc.) sont réputées comporter la nomination régulière de ce séquestre à tous les biens, droits et intérêts ex-ennemis existant dans ladite universalité ou chez le tiers désigné entre le 13 novembre 1918 et la date de la mise en vigueur des Traités de Paix.

Les ordonnances rendues antérieurement à l'entrée en vigueur de la présente loi, nommant un séquestre à un bien, droit ou intérêt déterminé sont réputées comporter la nomination régulière de ce séquestre à ce bien, droit ou intérêt, même si l'identité du propriétaire ex-ennemi n'est pas précisée dans l'ordonnance de désignation du séquestre.

Sont réputés avoir été régulièrement mis sous séquestre, nonobstant l'erreur dans l'indication du propriétaire, les biens, droits et intérêts des ressortissants ex-ennemis qui ont fait l'objet de mesures quelconques de gestion ou de disposition par le séquestre ou l'Administration des Domaines.

ART. 3.

Les modifications suivantes sont apportées aux lois des 18 février 1927 et 6 juillet 1927 :

La date de la mise en vigueur de la présente loi est substituée à celle du 31 mai 1929 fixée à l'article premier, alinéa deuxième de la loi du 18 février 1927.

L'article 2 de la même loi est remplacé par la disposition ci-après :

« Lorsque sont maintenus sous séquestre dans les sociétés visées à l'article premier des droits et intérêts ex-ennemis, représentés par des actions ou obligations au porteur, dont ni le séquestre ni l'Administration des Domaines ne sont détenteurs, la libre disposition de ces titres est, sous réserve de l'application de l'article 6 de la loi du 18 février 1927 et sous les restrictions ci-après, accordée au porteur qui justifie les avoir acquis depuis le 13 novembre 1918, mais antérieurement au dépôt du présent projet de loi.

ART. 2.

De vóór het van kracht worden van deze wet uitgevaardigde ordonnanties waarbij een sequester benoemd werd voor de goederen, rechten en aandeelen, zonder verdere identificatie, van een aangewezen persoon of vennootschap, welke op datum van 13 November 1918 tot de nationaliteit van een gewezen vijandelijke Staat behoorde, worden geacht de regelmatige benoeming van dezen sequester in zich te sluiten voor al de goederen, rechten en aandeelen welke in België, aan dezen persoon of aan dezes echtgenoot, of aan deze vennootschap tusschen den 13^{en} November 1918 en den datum van het van kracht worden der Vredesverdragen toebehoorden.

De vóór het van kracht worden van deze wet uitgevaardigde ordonnanties, waarbij een sequester benoemd werd voor de goederen, rechten en aandeelen van voormalige vijanden in een om 't even welke universaliteit (successie, failliet, vennootschap, enz.) of bij een aangewezen derden (bank, bergplaats voor meubelen, enz.) worden geacht de regelmatige benoeming van dezen sequester in zich te sluiten voor al de goederen, rechten en aandeelen van gewezen vijanden welke er in bedoelde universaliteit of bij den aangewezen derde tusschen 13 November 1918 en den datum van het van kracht worden der Vredesverdragen bestonden.

De vóór het van kracht worden van deze wet uitgevaardigde ordonnanties, waarbij een sequester voor een bepaald goed, recht of aandeel benoemd werd, worden geacht de regelmatige benoeming van dezen sequester in zich te sluiten voor dit goed, recht of aandeel zelfs indien de identiteit van den eigenaar van eene vroeger vijandelijke natie niet nader in de ordonnantie, houdende aanstelling van den sequester omschreven is.

Worden geacht regelmatig gesequestreerd te zijn geworden, spijs de vergissing bij het aanduiden van den eigenaar, de goederen, rechten en aandeelen van de gewezen vijandelijke onderhoorigen, welke het voorwerp hebben uitgemaakt van om 't even welke maatregelen van beheer of van beschikking door den sequester of door het Beheer der Domeinen.

ART. 3.

Volgende wijzigingen worden aan de wetten van 18 Februari 1927 en 6 Juli 1927 gebracht :

De datum van het van kracht worden van deze wet vervangt den bij artikel één, 2° lid der wet van 18 Februari 1917 gestelden datum van 31 Mei 1929.

Artikel 2 van dezelfde wet wordt vervangen door volgende bepaling :

« Wanneer rechten en belangen van vroegere vijanden, » vertegenwoordigd door actiën of obligatiën aan toonder, » welke in handen zijn noch van den sequester, noch van » het Beheer der Domeinen, onder sequestratie worden » gehandhaafd in de onder artikel één bedoelde vennoot- » schappen, wordt de vrije beschikking over die titels, » onder voorbehoud van toepassing van artikel 6 der » wet van 18 Februari 1927 en onder de hiernavolgende » beperkingen, verleend aan den toonder, die het bewijs » levert ze sedert 13 November 1918, maar vóór het indie- » nen van dit ontwerp van wet te hebben verkregen.

» Le bénéfice de cette disposition ne peut, toutefois,
 » être appliqué à l'ayant cause direct d'un ressortissant
 » ex-ennemi que s'il administre la preuve que son acqui-
 » sition s'est opérée de bonne foi. Le porteur ex-ennemi
 » pourra obtenir la libération de son titre moyennant
 » l'administration de la même preuve et s'il établit, en
 » outre, que son acquisition s'est effectuée en Belgique,
 » postérieurement à l'entrée en vigueur du Traité de
 » Paix. »

Sont abrogés les articles 7, 2e alinéa, 10 et 11 de la loi du 18 février 1927.

ART. 4.

Sont relevés des séquestres établis en suite des ordonnances rendues par application de l'article 7 de l'arrêté-loi du 10 novembre 1918, les meubles corporels qui se trouvent, à la date de la mise en vigueur de la présente loi, en mains d'un possesseur de bonne foi.

ART. 5.

Sont prorogés jusqu'à l'expiration des douze mois qui suivent la mise en vigueur de la présente loi les délais de déclaration prévus par les lois du 18 février et du 6 juillet 1927.

Si une demande de libération introduite par un porteur pouvant se réclamer des dispositions de la présente loi a été antérieurement refusée, celui-ci est recevable à faire, sans nouveaux frais, devant la Commission qui a statué, une déclaration nouvelle conforme à l'article 4 de la loi du 18 février 1927.

ART. 6.

Le porteur qui s'est trouvé dans l'impossibilité de faire la déclaration de propriété dans les délais impartis, peut être relevé de la déchéance par le Ministre des Finances, moyennant de fournir les justifications nécessaires. Si le titre se trouve annulé par suite de la délivrance du duplicata prévu à l'article 10 de la loi du 18 février 1927, l'Administration des Domaines remettra le duplicata à l'intéressé. Si ce duplicata a été cédé par ladite Administration, celle-ci paiera au porteur du titre annulé le prix de la cession. Les fruits et avantages recueillis par l'Administration des Domaines du chef de la possession des duplicata lui resteront acquis.

Donné à Bruxelles, le 21 janvier 1929.

ALBERT

PAR LE ROI :

Le Ministre des Finances,

Baron HOUTART.

» Het voordeel van deze bepaling kan echter niet toege-
 » past worden op den rechtstreekschen zaakhebbende van
 » een vroegeren vijandelijken onderhoorige, tenzij hij
 » het bewijs verstrekt dat zijne verkrijging te goeder trouw
 » geschiedde. De toonder van de vroeger vijandelijke natie
 » zal de vrijstelling van zijn titel kunnen bekomen indien
 » hij hetzelfde bewijs verstrekt en indien hij bovendien
 » er van laat blijken dat zijne verkrijging in België plaats
 » had, na het van kracht worden van het vredesverdrag. »

Worden ingetrokken artikelen 7, 2^e lid, 10 en 11 der wet van 18 Februari 1927.

ART. 4.

Worden ontheven van de ten gevolge van de bij toepassing van artikel 7 van het wetbesluit van 10 November 1918 uitgevaardigde ordonnanties getroffen sequestratiesmaatregelen, de lichamelijke roerende goederen welke, op den van een *bona fide* bezitter waren.

ART. 5.

Worden verlengd tot het verlopen van de twaalf maanden welke volgen op het van kracht worden van deze wet, de bij de wetten van 13 Februari en 6 Juli 1927 voorziene aangiftetermijnen.

Indien een aanvraag om vrijstelling, ingediend door een toonder welke zich op de bepalingen van deze wet kan beroepen, vroeger afgewezen werd, mag deze, zonder nieuwe kosten, een met artikel 4 der wet van 18 Februari 1927 overeenkomstige nieuwe aanvraag indienen bij de Commissie, die uitspraak heeft gedaan.

ART. 6.

De toonder die de aangifte van eigendom niet binnen de gestelde termijnen heeft kunnen doen, kan door den Minister van Financiën van het rechtsverval ontheven worden, zoo hij de noodige bewijzen verstrekt. Indien de titel vernietigd werd ten gevolge van het uitreiken van het bij artikel 10 der wet van 18 Februari 1927 voorzien duplicaat, zal het Beheer der Domeinen het duplicaat aan den belanghebbende afgeven. Indien dit duplicaat door evenbedoeld Beheer overgelaten werd, zal dit aan den toonder van den vernietigden titel den prijs van de overlating uitbetalen. De door het Beheer der Domeinen uit hoofde van het bezit der duplicaten verkregen baten en voordeelen, blijven aan dat Beheer vervallen.

Gegeven te Brussel, den 21^e Januari 1929.

ALBERT

VAN KONINGSWEGE :

De Minister van Financiën,

Baron HOUTART.